

Infernul

George Topârceanu

I

„Allor si mosse, ed io gli tenni dietro.”

Dante

... Trudit apoi, m-am așezat pe-o stâncă.

La capătul călătoriei mele

Se deschidea prăpastie adâncă.

Și străbătând a norilor perdele

Cu-nveninate ace de lumină,

Sclipeau în întuneric șapte stele.

Eu le simțeam arsura pe retină

Și-n van mă apăram, cu fața-ntoarsă,

De raza lor caustică și fină.

Simții atunci că-n juru-mi se revarsă

Un pal amurg ce umple de-ntristare

Văzduhul mirosind a piatră arsă.

Și-n aburi de pucioasă, pe cărare,

Văzui venind spre mine fără grabă

Un om cu nasul dezolat și mare.

Părea că Cerul pe figura-i slabă

A pus stigmatul dragostei și-al urii,

Eternizând profilul lui de babă:

Tristețe-amară-n colțurile gurii,

O frunte devastată de furtună

Și de-ale vremii nobile injurii.

Purta pe cap o veștedă cunună

Și-n ochii lui părea că, deopotrivă,

Melancolia lumii-ntregi s-adună.

Așa, din vasta vremii perspectivă,

El cobora-n tăcere către mine,

Ținând în gol privirea-i corosivă.

- De unde vii și cine ești, străine?

L-am întrebat, abia șoptind cuvântul.

- Eu viu de unde nimeni nu mai vine...

De șase veacuri m-a-nghițit pământul.
Viața-mi dete vitrega Firenze,
Și la Ravena mi-am găsit mormântul.

Poet am fost și-n libere cadențe
Cântai Amorul ce-mi robi toți anii,
Din pragul tristei mele-adolescențe.

Dar vrând să-mpac a' patriei zăzaniei,
Mărunte intrigi, lupte intestinale,
Cu ură grea m-au prigonit dușmanii.

În crud exil, pribeag prin țări străine,
Visai atunci o vastă trilogie
Pe care-am prins-o-n șiruri de terține

Săpate în granit pe veșnicie;
Și ca o răzbunare milenară
Am publicat Divina Comedie.

Un op, pe care anii-l îngropară
Sub comentarii sterpe și pedante,
Ce-mi fac contemporanii de ocară...

- Cum, tu, ești tu nefericitul Dante,
Cel care-a Morții jalnice mistere
Le-a evocat în rapsodii vibrante?

Nu pot, Maestre, nici n-am precădere
Să te slăvesc așa cum se cuvine!...
Dar mult aș vrea, spre umedele sfere,

În patria eternelor suspine
Să mă conduci, precum odinioară
Virgiliu te-a călăuzit pe tine.

El, mie: - Oare, crezi că tot ce zboară,
Cum zice un adagiul, - se mănâncă?
Fiindcă-ai scris o cronică ușoară,

Nici superficială, nici adâncă,
Vrei să-ți servesc acum de cicerone?...
- Nici tu, Maestre, nu scriseși încă

La început, decât vreo cinci Canzone,
O carte plină de elucubrații
Și câteva sonete monotone.

Dar lui Virgiliu i-ai intrat în grații
(Adăugai, văzându-l că rezistă), -
El se purta mai bine cu confrății...

- Epoca voastră materialistă
Mi-a zdruncinat credința de-altădată, -
O-ntoarse el. Infernul nu există,

Sau cel puțin eu unul niciodată
Nu l-am văzut decât cu ochii minții,
Orbit de-o superstiție uzată.

Eu, lui: - Acestea-s roadele Științei!
Concepția lui Strauss și-a lui Nietzsche,
De care mi s-au strepezit toți dinții!

Dar cel puțin te-ai întrebat ce-ar zice
În clipa asta, dacă fără veste
Te-ar auzi divina Beatrice?

El mi-a răspuns placid: - Amorul este
Un ce banal, prin care Firea drege
A Nimicirii opere funeste;

Un van instinct, de sub a cărui lege
Nici microorganismele nu scapă.
Eu, lui: - Atât? El, mie: - Se-nțelege!...

Văzui atunci în liniște cum crapă
A stâncilor întunecate blocuri
Și trec plutind pe-a nopții neagră apă.

Fantome prinse-n diafane jocuri
Călcau mărunț văzduhul, fără tropot,
Ca cei ce poartă cauciuc la tocuri.

Apoi un sunet depărtat de clopot
Păru că bate-n aer tarantella
Și ploaia se porni cu grabnic ropot.

Înfrișat de freamătul acela
Ce se-nălța vuind în vijelie,
Am zis: - Maestre, să deschid umbrela?

N-aș vrea să facem hidroterapie.
La anii tăi, o gripă subversivă
Îți poate-aduce vreo pneumonie.

- Eu nu mă tem de moarte, dimpotrivă,
Răspunse el, - când ai murit o dată
E foarte greu să cazi în recidivă...

Această vorbă îmi păru ciudată.
Cuprins de-un fel de vagă presimțire,
Pândii pe-ascuns figura-i nemișcată.

- Nu m-ai luat cumva c-un plan subțire
Mai adineaori când ziceai, Magistre,
Că Iadul nu-i decât o-nchipuire?

El, mie: - Văd din vorbele-ți sinistre
Că-n orice caz, Infernul pentru tine
Își va deschide negrele registre.

Destul am încercat a-ți face bine.
Ca să te vindeci pentru totdeauna,
Ridică-te și vino după mine...

Cu fulgere verzui creștea furtuna.
Rostind aceste nobile cuvinte
Prin care și-a răscumpărat minciuna,

Maestrul a pornit-o înainte,
Pe când, sub cer de zgură și aramă,
Eu mă țineam în urma lui cuminte

Precum se ține puiul după mamă.

II

„...E caddi comme corpo morto cade.”

Dante

„Pe-aici se intră-n brațele durerii,
Pe-aici se intră-n bezna subterană,
Precum afirmă Dante Alighieri.

M-a conceput o-nchipuire vană,
Un rafinat instinct de răzbunare,
Dar m-a-ntrecut mizeria umană.

Zadarnică e orice protestare.
Voi, cei ce-n lume ați comis păcate,
Lăsați-vă năravul la intrare.”

Aceste vorbe, oarecum ciudate,
Citindu-le cu jumătate gură

Deasupra unei porți dărăpănate,

Am zis: - Intrarea pare cam obscură...
N-ar fi prudent să renunțăm, Maestre?
Căci la un caz cumva de-ncurcătură,

Nu văd nici uși deschise, nici ferestre
Pe unde teafăr să purced afară,
Utilizând resursele-mi pedestre...

El mi-a răspuns cu voce funerară:
- De ce te porți acum ca fariseii,
Au vrei să-mi faci fantoma de ocară?

Privește cel puțin prin borta cheii,
Să știu că nu m-am ostenit degeaba.
Eu, lui: - Pardon! Așa fac doar lacheii.

Începe tu! Ori m-ai luat cu graba,
Să-mi scoți la urmă niscaiva ponoase?
(Și-n gândul meu: „Se oțărăște baba!”)

Ce interes avut-ai, ce foloase,
Ca să m-atragi cu vorbele-ți viclene
Prin locurile-acestea dubioase?

Doar știm noi că pe-aici, prin buruiene,
Se află o panteră-n libertate
Și alte lighioane indigene.

Vrei să m-aplec din curiozitate,
Și-n vreme ce nici nu gândesc cu gândul,
Vrun cerber să m-apuce pe la spate?...

Așa vorbii, cu ochii spionându-l;
Iar la sfârșit cedarăm fiecare,
Când el, când eu, să stăm privind cu rândul.

Văzui atunci, aproape de intrare,
Un pudel gras și plin de panglicuțe,
Cu scabie canină pe spinare.

O lebădă și câteva maimuțe
Înconjurau dihania neroadă,
Ce se lăsase moale pe lăbuțe.

Cu gingiile neputând să roadă
Un beefsteak crud și tare ca de piatră,

El sta sugând din propria lui coadă.

- Acest câțel ce toată ziua latră,
Rosti Maestrul cu-a lui voce tristă,
A fost un biet erou, lăsat la vatră.

- Cunosco! am zis cu nasul în batistă.
Dă-mi voie să-i dedic, fiindcă-i place,
Această rimă impresionistă...

- Vezi colo, între două vingalace,
Un om cu alfabetul la spinare,
Venind pe sub colină într-acoace?

Acela este tipograful care,
În primul tău poem, din zăpăceală,
Ți-a mutilat trei strofe lapidare.

Atunci la borta cheii, cu sfială,
Urmând ilustrei mele Călăuze,
Văzui o mutră plină de cerneală:

Un om trecea... Și cele nouă Muze
Îl zgâriau, purtându-l sub escortă
Și obligându-l să le ceară scuze.

- Degeaba cauți, i-am strigat prin bortă,
Să scapi de blamul negrei tale fapte!
Sus, pe pământ, poetul te suportă,

Dar jos te-așteaptă a lui Cain noapte,
Precum a zis Francesca da Rimini,
Infernul, cântul V, 107...

El s-a oprit pe creștetul colinei,
Înfricoșat de-această amenințare,
Și, neclintită-n tremurul luminii,

Statura lui s-a proiectat pe zare,
Încovoiată, lungă, amărâtă,
Ca un fantastic semn de întrebare...

Văzui apoi o namilă urâtă,
Un fel de baci cu sarica sub glugă,
Ce sta deoparte sprijinit în bâță.

De propria lui umbră vrea să fugă,
Dar se trezea că-n juru-i gravitează,

Mânat de-o oarbă forță centrifugă.

O clipă se oprea și, cu emfază,
țintea-n pământ căutătura-i proastă,
Apoi din nou pornea ca o sfârlează.

Acest Zoil, cu proza lui nefastă,
A pângărit de două ori pe lună
A Venerei stea limpede și castă...

Atât Maestrul apucă să-mi spună.
În umbră se ivise-o albă pată,
Un corp suav ca un reflex de lună...

O blondă apariție-ntristată
Plutea spre noi din umeda genune...
Și-n întuneric, albu-i trup de fată,

Îngenuncheat ca pentru rugăciune
Și luminos și fin ca diamantul,
Părea-ncrustat în rocă de cărbune.

- Cu glas pierdut își caută amantul...
Ea are-n ochi misterul nopții clare,
Pe buze - Amor și-n inimă Neantul...

Iubirea ei crescuse ca o floare
Sub ziduri de fățarnică Gomoră,
O dulce-mpătimire arzătoare:

În ceasuri caste, mângâieri de soră.
Sărutul ei - văpaie purpurie,
Privirea - luminiș de auroră...

Și-o clipă fu de-ajuns: pe veșnicie
Se risipiră toate, fără urmă,
Într-un fior de neagră isterie.

- Destul! Destul!... Simțeam cum mi se curmă
Viața-n piept, - cum vipere rebele
Se zvârcolesc în inima-mi și scurmă...

Și fără glas, cu capul gol sub stele, -
Văzând cum iarăși pierde-n fund, departe,
Fantoma tristă a iubirii mele,

M-am prăbușit cu brațele-ntr-o parte,
Împins în gol de-o tainică povară,

Cum cade omul fulgerat de moarte.

Părea că peste sufletu-mi coboară
O noapte liniștită și adâncă
Și-n giulгии moi de umbre mă-nfășoară

Apoi, cu ochii plini de visuri încă,
M-am scuturat ca după o catastrofă
Și m-am trezit din nou pe-aceeași stâncă -

Pe care mă găseam în prima strofă.